

KOLONIAAL OUD-OOST
**LINNAEUS
STRAAT**

**ZWARTHEID
ONDER
OGEN
KOMEN**

**OOST
CAST**

©2022 BUROBRAAK

OOSTCAST.NL

× Gemeente
× Amsterdam

BUROBRAAK

BEYOND
WALLS

VAN GISTEREN

THE
BLACK
ARCHIVES

KOLONIAAL OUD-OOST

LINNAEUS

STRAAT

DE VERLICHTING WAS EEN ACHTTIENDE-EEUWSE INTELLECTUELE BEWEGING IN EUROPA WAARIN ‘WETENSCHAPPERS’ AAN DE HAND VAN ‘REDE’ EN FILOSOFIE DE WERELD OM ZICH HEEN VERKLAARDEN. DE IDEALEN VRIJHEID, GELIJKHEID EN VOORUITGANG STONDEN CENTRAAL IN DEZE BEWEGING. MINDER BEKEND IS DAT DE VERLICHTING DIEP VERWEVEN IS MET HET KOLONIALE VERLEDEN. DE IDEALEN VAN DE VERLICHTING GINGEN HAND IN HAND MET DE ONVRIJHEID, ONDERDRUKKING EN UITBUITING VAN MENSEN IN DE KOLONIËN.

Carl Linnaeus (1707-1778) was een Zweedse arts en plantkundige. Zijn bekendste boeken zijn ‘Systema Naturae’ (1735) en ‘Species Plantarum’ (1753). Hij deelde de natuur in drie ‘natuurrijken’ in: mineralen, planten en dieren. Hoewel aangepast, wordt zijn systeem van indeling voor soorten nog altijd gebruikt. Later ontwikkelde hij ook een indeling voor mensen, Homo Sapiens, die later gebruikt werd als basis voor veel rassentheorieën.

Linnaeus ordende vier menselijke ‘rassen’ op basis van verschillen in werelddeel en huidskleur: ‘witte’ Europeanen, ‘gele’ Aziaten, ‘rode’ Amerikanen en ‘zwarte’ Afrikanen.

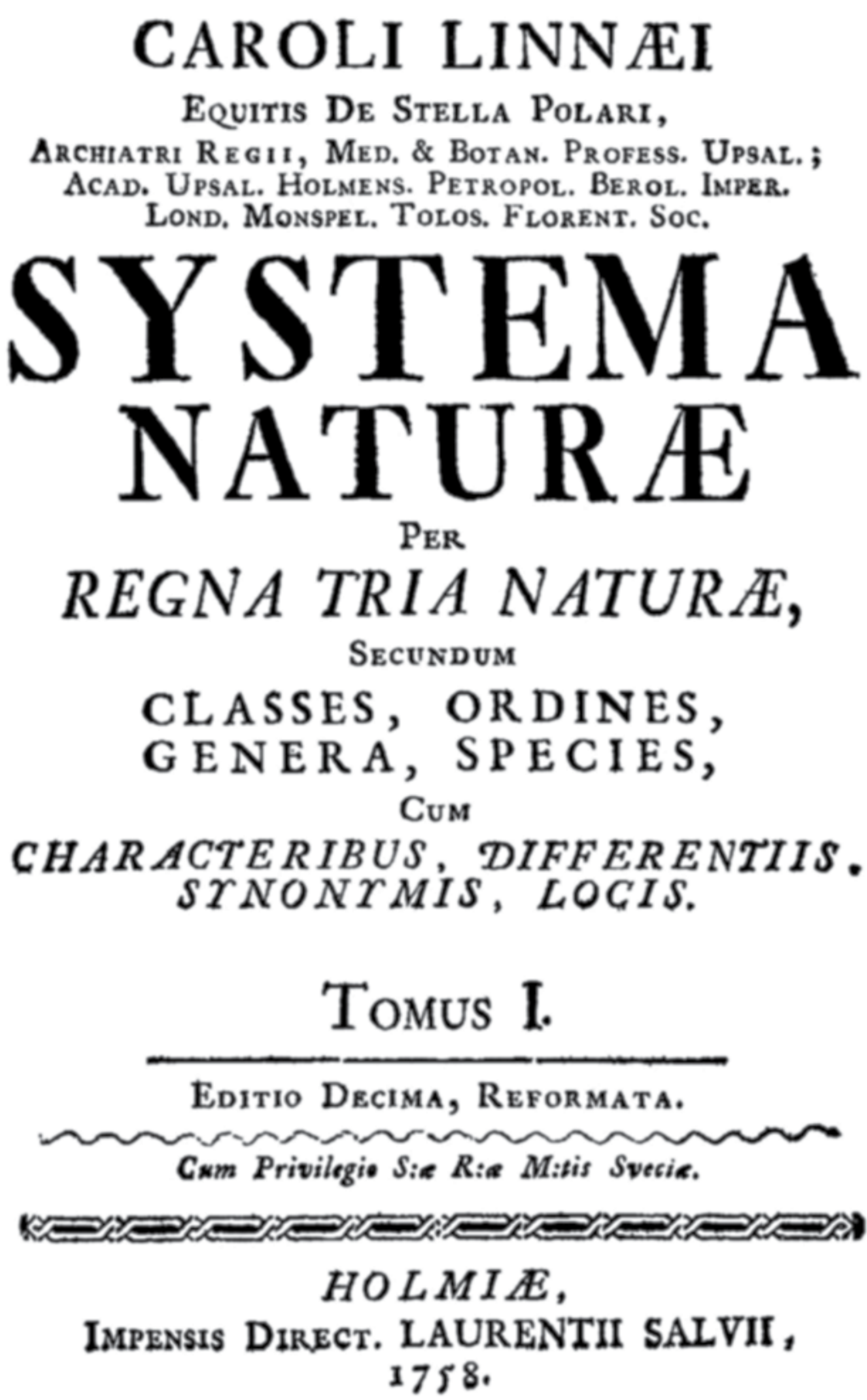
INDELING VAN ‘RASSEN’

Hij koppelde aan elk ‘ras’ ook bepaalde karakters. Hij stelde dat Zwarte Afrikanen op basis van hun emoties handelden, terwijl Europeanen dat deden op basis van hun verstand. Volgens zijn theorie waren Afrikanen daarnaast ‘sluw en van nature onderdanig’. Het ‘superieure’ witte ras noemde hij ‘slim en inventief’. Volgens Linnaeus waren bovendien onder meer de ‘Khoi’ en de ‘San’ – mensen uit Zuid-Afrika – geen Homo Sapiens, maar Homo Monstrosus: sub-mensen met monsterachtige trekken.

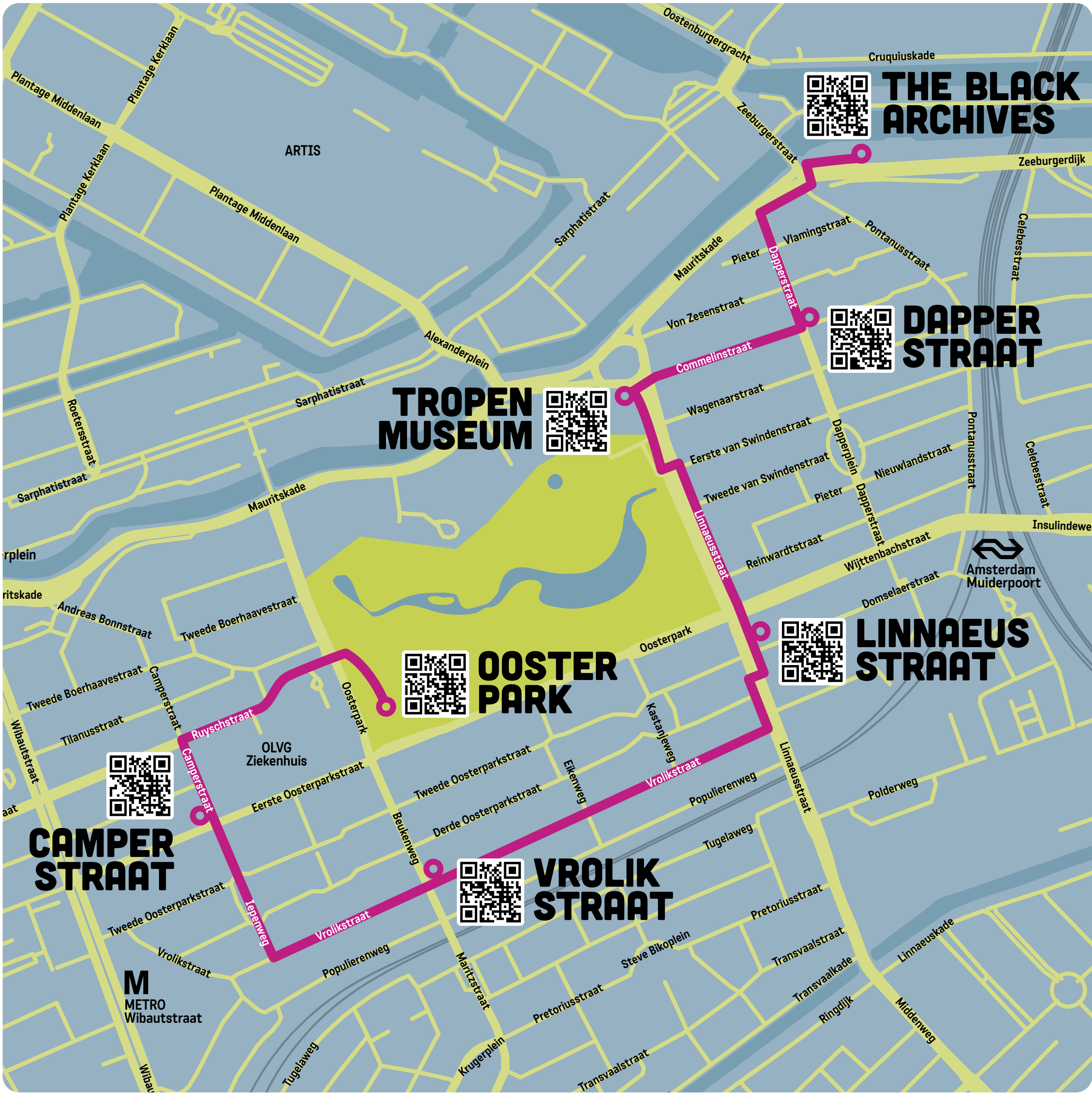
Zelf had Linnaeus nooit buiten Europa gereisd. Zijn indeling was gebaseerd op beschrijvingen van andere Europese reizigers. Deze reisverslagen vormden vaker de basis voor ‘wetenschappelijk’ onderzoek. Door de geschiedenis heen werden ze vooral gebruikt om zoveel mogelijk ‘wetenschappelijke’ informatie te verspreiden over de gekoloniseerde landen en hun inwoners.

Zo droegen ze bij aan het idee dat de menselijke soort inderdaad verschillende rassen kent, wat biologisch gezien onjuist is. Linnaeus’ theorie had wereldwijd veel invloed op de theorieën van ‘rassendenkers’.

Rassentheorieën waren niet slechts ideeën, maar beïnvloedden ook hoe Zwarte mensen werden behandeld. Zo werden bijvoorbeeld de lichamen van Zwarte mensen als objecten onderzocht en wereldwijd tentoongesteld.

‘Systema Naturae’, Carl Linnaeus, (tiende druk, 1758)

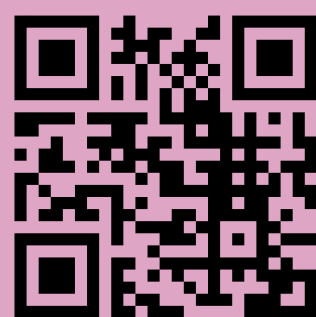

Straatnamen zijn door hun alledaagsheid belangrijk. Ze kunnen je aan gelukkige of ongelukkige tijden doen terugdenken. Sinds ik in Nederland woon, hebben straatnamen een andere betekenis gekregen voor mij. Deze zijn genoemd naar mannen die een slecht beeld van mijn Afrikaanse voorouders hadden. In deze tentoonstelling wil ik laten zien hoe ik nu naar deze straten en gebouwen kijk.

Fré Calmes (hen/hun) is geboren in Port-au-Prince (Haïti), opgegroeid op Curaçao en woont sinds 2013 in Amsterdam Oost. Hier is Fré werkzaam als kunstenaar en designer. Fré is opgegroeid met het katholieke geloof en de vooedooreligie. Op zestienjarige leeftijd heeft hen voodoo gekozen als enige geloof. Door voodoo kan Fré in contact komen met hun voorouders en spirituele gidsen zoals Hiro Kami, Darcko

Koi, Jack Noir en Freda Alexandra. Fré beoefent een eigen versie van voodoo of zoals hen het noemt ‘Neo voodooïsm’: het uitvoeren van traditionele vooodoorituelen in een kunstzinnige vorm. Voor deze tentoonstelling heeft Fré gewerkt als Darcko Koi.

Beluister hier het verhaal van Fré achter het werk (z.o.z.) ‘Het monster’.

OOSTCAST.NL

OOST
CAST

©2022 BUROBRAAK

OOSTCAST Koloniaal Oud-Oost is een samenwerking tussen de gemeente Amsterdam, BUROBRAAK (concept, design, pm), Beyond Walls (redactie en podcast), Van Gisteren (eindredactie) en The Black Archives (content).

Gemeente
Amsterdam

BUROBRAAK

BEYOND
WALLS

VAN GISTEREN

THE
BLACK
ARCHIVES

ZWARTHEID
ONDER
OGEN
KOMEN

The Black Archives is een historisch archief en cultureel centrum. Mensen kunnen hier terecht voor historische bronnen vanuit Zwarte en andere onderbelichte perspectieven. The Black Archives organiseert ook activiteiten rond thema’s uit de archieven.

‘Zwartheid Onder Ogen Komen’ (Facing Blackness) is een tentoonstelling in The Black Archives over de Nederlandse beeldvorming over Zwarte mensen. In beeld, tekst en geluid wordt het publiek meegenomen in deze onderbelichte geschiedenis, vanaf de koloniale tijd tot nu. Het toont hoe koloniale beelden en ideeën over Zwarte mensen deel werd van Nederlandse denkbeelden en tradities. Ook komen historische personen aan bod die in Oud-Oost een straatnaam kregen en bijdroegen aan het rassendenken. Zoals Gerardus Vrolik: deze hoogleraar in de anatomie was ervan overtuigd dat de bekken van mensen verschillen in ‘ras’ aantoonden. Daarnaast toont de tentoonstelling hoe er altijd verzet is geweest tegen racisme en hoe Zwarte mensen zelf betekenis gaven en geven aan hun cultuur en identiteit.

WANDELROUTE EN PODCAST

De Linnaeusstraat, Vrolikstraat en Camperstraat. Een greep uit namen van straten in Amsterdam Oud-Oost. Wat weet u over deze straatnamen, waarin u zich dagelijks beweegt of waar u misschien wel woont?

OOSTCAST nodigt u uit om meer te leren over de geschiedenis achter deze straatnamen en andere plekken, en de onderbelichte verhalen die hieraan verbonden zijn.

OOSTCAST bestaat uit een wandelroute en een podcast over straatnamen en plekken in Amsterdam Oud-Oost. Centraal staan de koloniale geschiedenis en de beeldvorming over Zwarte mensen. De ‘wetenschappers’ die genoemd staan op de straatnaambordjes langs de route zijn hier direct mee verbonden. De wandeling verbindt het Slavernijmonument in het Oosterpark met The Black Archives op de Zeeburgerdijk.

SCAN
HIER

